

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.003.05.2017
P/17/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/092 Wykonywanie zadań zleconych z zakresu rejestracji osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej i ich ewidencji.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Wiesław Kaszak specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LSZ/39/2017 z dnia 17 lutego 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Dobrzanach, ul. Staszica 1, 73-130 Dobrzany ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Gibas Burmistrz Gminy Dobrzany od 9 grudnia 2014 r. ² (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności.

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, mimo stwierdzonych nieprawidłowości ³ , wykonywanie przez Burmistrza w latach 2014-2016 zadań związanych z rejestracją osób na potrzeby kwalifikacji wojskowej i założenia ich ewidencji, a także wykonywanie w ramach kwalifikacji wojskowej czynności wynikających z ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej ⁴ .
Uzasadnienie oceny ogólnej	Burmistrz co roku, na podstawie danych osobowych uzyskanych z systemu ewidencji ludności, przeprowadzał rejestrację kobiet i mężczyzn na potrzeby kwalifikacji oraz ewidencji wojskowej. Wymagane dane ujmowano w rejestrach osób objętych rejestracją oraz w listach osób podlegających wezwaniu do kwalifikacji wojskowej. W latach 2015 i 2016 zapewniono planowe stawiennictwo do kwalifikacji wojskowej (odpowiednio) 62,5% i 59,6% osób podlegających temu obowiązkowi. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące powszechnego obowiązku obrony finansowane były ze środków własnych Gminy. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności: - nieprzekazywania wojskowemu komendantowi uzupełnień⁵ rejestrów osób objętych rejestracją wojskową na potrzeby założenia ewidencji wojskowej oraz imiennego zestawienia osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata, - braku działań w stosunku do osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej w określonym terminie i miejscu, - niesporządzania dokumentów zawierających wyniki ustaleń o przyczynach niestawienia się osób i miejscu ich pobytu oraz nie przekazywania wyników tych ustaleń przewodniczącemu powiatowej komisji lekarskiej a także WKU, - niewszczywania postępowań w sprawie wymeldowania z uwagi na długotrwały pobyt za granicą obywatela polskiego, który opuścił miejsce pobytu stałego lub czasowego i nie dopełnił obowiązku wymeldowania się.

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 1534, ze zm.; dalej: ustawa.

⁵ Dalej WKU

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Regulamin Organizacyjny Urzędu nadany zarządzeniem Burmistrza z dnia 27.10.2014 r.⁶ stanowił, że w strukturze Urzędu wyodrębniono stanowisko ds. obywatelskich, do którego zadań należało m.in. prowadzenie ewidencji ludności, wydawanie decyzji w sprawach zameldowania i wymeldowania, współpraca z Policją i administracjami budynków w zakresie przestrzegania przepisów o ewidencji ludności. W strukturze Urzędu wydzielono także stanowisko ds. obronnych, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego, do którego zadań należało m.in. organizowanie i przeprowadzenie rejestracji osób przewidzianych do kwalifikacji wojskowej na terenie Gminy oraz współdziałanie w tym zakresie z WKU i Starostwem Powiatowym. Organizowanie i przeprowadzanie rejestracji przedpoborowych oraz realizację zadań związanych z kwalifikacją wojskową powierzono inspektorowi ds. obrony cywilnej⁷.

(dowód: akta kontroli str. 5-34)

Rejestr osób objętych rejestracją na potrzeby kwalifikacji wojskowej w latach 2015-2016 Burmistrz sporządziła przy udziale komórki ds. obywatelskich Urzędu na podstawie danych osobowych z ewidencji ludności rejestru PESEL.

Burmistrz wyjaśniła, że dane osób wpisanych do rejestru i listy stawiennictwa do kwalifikacji wojskowej przekazywane są z elektronicznych zbiorów ewidencji ludności pn. „Rejestr mieszkańców ŹRÓDŁO” przez upoważnionego pracownika d.s. ewidencji ludności. Zbiory znajdujące się w elektronicznym systemie ewidencyjnym ludności użytkowane są na dwóch stanowiskach komputerowych. Inspektor d.s. ewidencji ludności udostępnia je do wglądu inspektorowi ds. obronności. Zakres danych w rejestrach w 2 badanych latach nie wykroczył poza dane określone w art. 49 ust. 2b pkt 1 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 42-50, 57-63, 118-124, 126)

Rejestr prowadzony był osobno dla mężczyzn i osobno dla kobiet zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie rejestracji osób na potrzeby prowadzenia kwalifikacji wojskowej oraz założenia ewidencji wojskowej⁸. Rejestr sporządzono również w postaci elektronicznej, a jego forma odpowiadała rejestrowi w postaci wydruku.

(dowód: akta kontroli str. 42-50, 57-53, 64-75)

Rejestry osób objętych rejestracją przeznaczonych do kwalifikacji na 2015 r. i 2016 r. nie zostały opatrzone pieczęcią Burmistrza. Rejestr na 2016 r. został sporządzony z datą 02.12.2015 r., a na 2015 r. brak było daty sporządzenia. W rejestrze na 2015 r. ujęto 42 mężczyzn z rocznika podstawowego, 14 z roczników wcześniejszych oraz 31 kobiet. W rejestrze na 2016 r. ujęto 32 mężczyzn z rocznika podstawowego, 20 z roczników wcześniejszych oraz 21 kobiet.

Burmistrz wyjaśniła: *Rejestr osób objętych rejestracją wojskową na 2015 r. nie został opatrzony datą ich sporządzenia przez niedopatrzenie, nie zwrócono uwagi, że na wydruku nie widnieje data ich sporządzenia.*

(dowód: akta kontroli str. 42-50, 57-53, 64-75, 125)

W rejestrze osób, które ukończyły 18 lat w grudniu roku poprzedzającego rejestrację na 2015 r. odnotowano dane jednej osoby, która ukończyła 18 lat w dniu 21 grudnia 2014 r. (ujęta w rejestrze 22 grudnia 2014 r.). W rejestrze na 2016 r. ujęto dwie osoby,

⁶ Zarządzenie nr 93/2014 r. zm. zarządzenie nr 124/2014 z 31 grudnia 2014 r., zarządzenie nr 159/15 z dnia 20 marca 2015 r., zarządzenie nr 29/16 z dnia 31 marca 2016 r.

⁷ Zakres czynności z dnia 16 lutego 2007 r., zm. z dnia 22 czerwca 2009 r., z dnia 1 lutego 2016 r.

⁸ Dz.U. z 2015 r. poz. 991, dalej: rozporządzenie ws. rejestracji.

które ukończyły 18 lat w grudniu 2015 r.: 2 grudnia (data rejestracji 3 grudnia 2015 r.), 12 grudnia (data rejestracji 13 grudnia 2015 r.).

Rejestr na 2016 r. sporządzony i podpisany został 2 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 42-50, 57-63)

W badanym okresie w rejestrze ujęto 1 osobę, która ukończyła 18 lat życia (podlegała kwalifikacji wojskowej) i została zameldowana w gminie Dobrzany na pobyt czasowy powyżej 3 miesięcy. Burmistrz nie powiadomiła wójta/burmistrza/prezydenta właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego o wpisaniu tej osoby do rejestru.

Na pobyt czasowy powyżej 3 miesięcy poza gminą Dobrzany zostało zameldowanych 7 osób. We wszystkich przypadkach właściwy wójt/burmistrz/prezydent powiadomił Burmistrza o wpisaniu tych osób do rejestru osób podlegających kwalifikacji wojskowej. Zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia ws. rejestracji, wójt/burmistrz/prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące zawiadamia niezwłocznie wójta/burmistrza/prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego osoby o jej wpisaniu do rejestru. Wzór zawiadomienia określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Burmistrz wyjaśniła: *W badanym okresie jedna osoba została ujęta w rejestrze ze względu na pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące, o tym fakcie powiadomiono wójta właściwego ze względu na pobyt stały osoby telefonicznie, fakt ten odnotowano w komórce organizacyjnej zajmującej się kwalifikacją wojskową. Osoba, o której mowa stawiała się do kwalifikacji z Gminy Dobrzany w 2016 roku, ponieważ z miejsca pobytu stałego wymeldowała się w 2015 roku.*

(dowód: akta kontroli str. 76-85, 125)

Burmistrz w badanym okresie nie przekazała jednego egzemplarza rejestru osób objętych rejestracją właściwemu WKU na potrzeby założenia ewidencji wojskowej.

Urząd Miejski w Dobrzanych przesłał informację Wojewodzie Zachodniopomorskiemu⁹ o liczbie mężczyzn i kobiet wpisanych do rejestru odpowiednio 20 stycznia 2015 r. i 15 stycznia 2016 r., jednak pisma zostały opatrzone pieczęcią Urzędu. Informacje zawierały następujące treści: *Urząd Miejski w Dobrzanych informuje, że rejestracją rocznika podstawowego 1996 w Gminie Dobrzany objętych jest: 42 mężczyzn, 31 kobiet oraz Urząd Miejski w Dobrzanych informuje, że rejestracja rocznika podstawowego 1997 w Gminie Dobrzany objętych jest: 32 mężczyzn, 21 kobiet.*

(dowód: akta kontroli str. 93-94)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rejestry osób objętych rejestracją przeznaczonych do kwalifikacji w 2015 i 2016 r. nie zostały opatrzone pieczęcią organu¹⁰ uprawnionego do ich sporządzenia (w 2016 r. opatrzony pieczęcią Urzędu), a w 2015 r. nie został opatrzony datą sporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 42, 50, 64, 70, 71, 75)

Według wyjaśnień Burmistrz *rejestry mężczyzn i kobiet oraz listy osób stawiennictwa do kwalifikacji wojskowej nie opatrzone pieczęcią organu przez niedopatrzenie.*

(dowód: akta kontroli str. 225)

2. W rejestrach osób podlegających rejestracji, które Burmistrz sporządził na 2015 r. (brak daty) ujęto 2 osoby, które ukończyły w grudniu 2014 r. 18 rok życia (2 osoby) oraz na 2016 r. z datą sporządzenia 2 grudnia 2015 r., ujęto 4 osoby, które ukończyły 18 roku życia w grudniu 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 42-50, 57-63)

⁹ Dalej: Wojewoda.

¹⁰ Tj. Burmistrza Dobrzany.

Zgodnie z § 3 ust. 4 i 5 rozporządzenia ws. rejestracji, dane osób objętych rejestracją wojskową ujmują się w rejestrze najwcześniej w dniu następującym po dniu, w którym osoba objęta rejestracją ukończyła 18 lat życia i przekazuje się je do 30 listopada każdego roku.

Burmistrz wyjaśniła: *Rejestr osób na 2016 r. sporządzony 2 grudnia 2015 roku drukowany był z elektronicznego programu ewidencji ludności, kryteria wybrane do druku zawierały cały rocznik 1997 nie ma możliwości wyłączenia z druku osób, które nie ukończyły 18 roku życia.*

(dowód: akta kontroli str. 125)

3. Burmistrz nie przekazała jednego egzemplarza rejestrów osób objętych rejestracją WKU na potrzeby założenia ewidencji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 93-94)

Przepis § 3 ust. 3 rozporządzenia ws. rejestracji stanowi m.in., że jeden egzemplarz rejestru wójt lub burmistrz (prezydent miasta) przekazuje WKU niezwłocznie po sporządzeniu.

Burmistrz wyjaśniła: *W badanym okresie nie przekazywano jednego egzemplarza rejestru kobiet i mężczyzn komendantowi uzupełnień na potrzeby założenia ewidencji wojskowej przez niedopatrzenie. Nadmienić należy, że Wojskowa Komenda Uzupełnień nigdy nie monitowała o przesłanie rejestrów kobiet i mężczyzn każdego rocznika w ustawowym terminie.*

(dowód: akta kontroli str. 125)

Uwaga

NIK zwraca uwagę, iż zapis w regulaminie organizacyjnym Urzędu w zakresie czynności inspektora ds. obrony cywilnej o organizowaniu i przeprowadzaniu rejestracji przedpoborowych jest nieaktualny. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 września 2006 r. w sprawie rejestracji przedpoborowych¹¹ uchylone zostało z dniem 1 grudnia 2009 r.

Najwyższa Izba Kontroli, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

Ocena częściowa

2. Przeprowadzanie kwalifikacji wojskowej.

2. Obwieszczenia Wojewody w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej na terenie województwa zachodniopomorskiego w badanym okresie zostały opublikowane odpowiednio: 16 stycznia 2015 r. i 15 stycznia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 86-87)

W kontrolowanym okresie Burmistrz sporządziła 2 listy pn. *Lista osób przeznaczonych do kwalifikacji wojskowej Gminy Dobrzany* w 2015 roku oraz o analogicznej nazwie w 2016 r. Burmistrz wyjaśniła, że ww. listy są listami stawiennictwa osób przeznaczonych do kwalifikacji wojskowej. Listy sporządzone były na podstawie rejestrów osób objętych w danym roku rejestracją oraz wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony (osoby, które nie dopełniły obowiązku stawiennictwa w okresie wcześniejszym). Listy zawierały dane z rejestru z uwzględnieniem grudnia roku poprzedzającego tj. roku 2014 i 2015. W okresie kontrolowanym Burmistrz nie otrzymała zestawienia osób od WKU do objęcia ich kwalifikacją wojskową.

Listy te, zgodnie ze wzorem z załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie kwalifikacji wojskowej¹², zawierały: liczbę porządkową, numer pozycji

¹¹ Dz.U. Nr 186, poz. 1377

¹² Dz.U. Nr 202, poz. 1566 ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji.

z księgi orzeczeń lekarskich, nazwisko i imię oraz imię ojca, rok urodzenia, miejsce pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad trzy miesiące, datę stawiennictwa, kategorię, numer książeczki, uwagi, adnotacje dotyczące przyczyn dopisania, lub skreślenia z listy, adnotacje o odwołaniach, sprzeciwach, zmianie oznaczenia itp. Listy nie zawierały wymaganych rozporządzeniem ws kwalifikacji: nazwiska rodowego, numeru ewidencyjnego PESEL, miejsca urodzenia, serii i numeru dowodu osobistego adresu do korespondencji.

(dowód: akta kontroli str. 35-41, 51-56, 126)

Nie zarejestrowano daty sporządzenia list osób przeznaczonych do kwalifikacji wojskowej na 2015 r. i 2016 r. Burmistrz wyjaśniła: *Listy osób przeznaczonych do kwalifikacji wojskowej drukowane były z programu ewidencji ludności, wydruk nie zawierał ich daty sporządzenia, po wydrukowaniu zostały pieczętowane i podpisane przez Burmistrza Dobrzana.*

(dowód: akta kontroli str. 35-41, 51-56, 125)

Wojskowy komendant uzupełnień nie przekazywał w kontrolowanym okresie imiennych wykazów osób podlegających wezwaniu do kwalifikacji wojskowej, które stawały już do kwalifikacji i ubiegają się o zmianę kategorii wojskowej oraz imiennych wykazów kobiet podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej w latach 2015-2016. W informacji pozyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, Wojskowy Komendant Uzupełnień podał, że w latach 2015-2016 z terenu gminy Dobrzany nie było osób, które stawały już do kwalifikacji i ubiegały się o zmianę kategorii wojskowej (zdolności do czynnej służby wojskowej) oraz nie było kobiet, podlegających obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 116, 138)

Burmistrz wzywała osoby z listy przeznaczonych do kwalifikacji wojskowej do stawienia się w określonym w wezwaniu terminie do kwalifikacji. Treść wezwania była zgodna z załącznikiem nr 1 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji. Wezwania skierowane zostały do ww. osób w następujących terminach:

- 3 i 4 lutego 2015 r. Odbiór potwierdziło 24 osób z 25 sprawdzanych wezwań na 8 dni (23 wezwania) i 7 dni (1 wezwanie) przed stawieniem się na kwalifikację, zaplanowaną na 11 lutego 2015 r. Jedna osoba nie odebrała wezwania, pozostawiono awizo.
- 11, 12 i 16 lutego 2016 r. Odbiór potwierdziło 24 osób na 25 sprawdzanych wezwań na 17 dni (21 wezwań), 16 dni (2 wezwania) i 12 dni (1 wezwanie) przed dniem stawienia się na kwalifikację, zaplanowaną na 1 marca 2016 r. jedna osoba nie odebrała wezwania, pozostawiono awizo.

(dowód: akta kontroli str. 101, 105)

Terminy wezwań były zgodne z terminem kwalifikacji wojskowej przeprowadzanej na obszarze powiatu Stargardzkiego, wskazanym w obwieszczeniu Wojewody. Dla gminy Dobrzany w 2015 r. kwalifikację zaplanowano na 11-12 lutego 2015 r. Kwalifikację na 2016 r. zaplanowano na 1-2 marca 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 86-91, 101-115)

Wezwania zostały opatrzone pieczęcią i podpisem Burmistrza.

(dowód: akta kontroli str. 97-115, 154-173)

Czynności związane z prowadzeniem listy stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej i sprawdzeniem tożsamości osób stawiających się wykonywane były przez upoważnionego przez Burmistrza pracownika. Burmistrz upoważniła imiennie Inspektor ds. obrony cywilnej do wykonywania czynności:

¹³ Dz.U. z 2017 r. poz. 524. Dalej: ustawa o NIK.

- sprawdzania tożsamości osób podlegających stawieniu się do kwalifikacji wojskowej,
- prowadzenia listy stawiennictwa osób, które stawiały się do kwalifikacji wojskowej i wypłacania świadczeń, na zasadach określonych w art. 52 ust. 2 i 3 ustawy,
- przygotowania dokumentów niezbędnych do wszczęcia procedur w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w stosunku do osób, które bez uzasadnionej przyczyny nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 98-100)

Burmistrz prowadziła wykaz osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony, w którym ujmowano osoby, które nie dopełniły obowiązku stawienia się do kwalifikacji wojskowej w wyznaczonym terminie i miejscu. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. w wykazie figurowało 21 osób z roczników 1992-1997, o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony, w tym z rocznika 1993 – 2 osoby, z rocznika 1994 - 4 osoby, z rocznika 1995 – 6 osób, z rocznika 1996 – 6 osób, oraz z rocznika 1997 – 3 osoby.

W Urzędzie brak było dokumentu zawierającego wyniki ustaleń o przyczynach niestawienia się osób i miejscu ich pobytu.

(dowód: akta kontroli str. 40-41, 55-56, 127, 134-136)

Burmistrz nie przekazywała WKU imiennego zestawienia osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata. Wojskowy Komendant Uzupelnień w Stargardzie zwrócił się pismem z dnia 7 lutego 2017 r. do Burmistrza o przekazanie imiennego zestawienia osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata – roczniki 1988-1992. Na liście osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej z rocznika 1988-1991 Burmistrz wykazała 4 takie osoby (2 z rocznika 1989 i 2 z rocznika 1991). Osoby te nie zostały wykreślone z rejestru, a 5 osób z rocznika 1992 o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej stawiały się do kwalifikacji i zostały przez Burmistrza wykreślone.

(dowód: akta kontroli str. 129, 196-199)

W przygotowanym w Urzędzie na potrzeby niniejszej kontroli zestawieniu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony z roczników 1992-97 odnotowano 21 osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej. Burmistrz ustaliła, na podstawie ustnych informacji uzyskanych od rodziny, sąsiadów, wywiadu środowiskowego, że 14 z tych osób mieszkała za granicą (w Niemczech, we Włoszech, we Francji, w Norwegii, Danii), jedna osoba przebywała w zakładzie poprawczym, 6 osób nie przebywało w miejscu stałego pobytu, z czego jedna została wymeldowana z miejsca pobytu stałego (nie ustalono miejsca pobytu). Burmistrz nie wydawała zarządzeń o przymusowym doprowadzeniu, nie nakładała grzywien i nie współdziałała z organami wojskowymi.

W stosunku do osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej, z uwagi na długotrwały pobyt za granicą Burmistrz w badanym okresie nie wszczyniała postępowania w sprawie wymeldowania obywatela polskiego, który opuścił miejsce pobytu stałego lub czasowego i nie dopełnił obowiązku wymeldowania się.

(dowód: akta kontroli str. 134-136)

W 2015 r. stawiło się 35 osób spośród 56 wezwanych do kwalifikacji (42 osoby z rocznika podstawowego i 14 z roczników wcześniejszych), w tym stawiały się 34 osoby z rocznika podstawowego i 1 osoba z rocznika wcześniejszego (62,5%). W 2016 r. do kwalifikacji stawiło się 31 osób spośród 52 wezwanych (32 osoby z rocznika podstawowego i 20 z roczników wcześniejszych), w tym stawiło się 29 osób z rocznika podstawowego i 2 osoby z roczników wcześniejszych (59,6%).

W badanym okresie nie było wniosków powiatowej komisji lekarskiej oraz WKU w odniesieniu do osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej.

(dowód: akta kontroli str. 35-41, 51-56, 134-136)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Listy stawiennictwa nie zostały sporządzone zgodnie ze wzorem z załącznika nr 3 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.

Listy nie zawierały: nazwiska rodzowego, numeru ewidencyjnego PESEL, miejsca urodzenia, serii i numeru dowodu osobistego adresu do korespondencji wymaganych wzorem załącznika nr 3 do rozporządzenia ws kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 35-41, 51-56)

Burmistrz wyjaśniła: *Listy stawiennictwa do kwalifikacji drukowane są z elektronicznego programu ewidencji ludności, nie dopatrzono, że wzór ten jest niezgodny z wyżej cytowanym Rozporządzeniem. Firma C. dostarczyła taki wzór w programie nie nanosząc aktualizacji. Za nadzór autorski, aktualizacje, serwis oprogramowania odpowiedzialna jest Firma C, z którą podpisana jest umowa na wykonywanie w/w czynności. Gmina wystąpi do Firmy C o systematyczną aktualizację programu dotyczącego drukowania rejestrów, list, wezwań zgodnie z obowiązującymi przepisami.*

(dowód: akta kontroli str. 127)

2. Burmistrz nie przygotowywała dokumentów zawierających wyniki ustaleń o przyczynach niestawienia się osób i miejscu ich pobytu oraz nie przekazywała ich przewodniczącemu powiatowej komisji lekarskiej i WKU.

(dowód: akta kontroli str. 40-41, 55-56)

Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wójt/burmistrz/prezydent ustala przyczyny niestawienia się osób i miejsce ich pobytu, a wyniki ustaleń przekazuje przewodniczącemu powiatowej komisji lekarskiej oraz WKU.

Burmistrz wyjaśniła: *Przyczyny niestawienia się osób na kwalifikację wojskową ustalano po zakończeniu kwalifikacji telefonicznie lub na podstawie wywiadu z rodziną, w niektórych przypadkach był to wywiad sąsiedzki. Fakt ten odnotowano bezpośrednio w listach stawiennictwa i w wykazie osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej. Informacji takiej nie składano przewodniczącemu Powiatowej Komisji Lekarskiej, ponieważ (...) Komisja (...) już nie pracowała. WKU nie powiadamiano odrębnym pismem, informację ustalano w trakcie trwania kwalifikacji wojskowej po stawieniu się ostatniej wezwanej osoby na kwalifikację z gminy.*

(dowód: akta kontroli str. 40-41, 55-56, 127)

3. Burmistrz nie przekazała WKU imiennego zestawienia osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata.

(dowód: akta kontroli str. 196-199)

Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 5 lit. a, wójt burmistrz (prezydent miasta) przekazuje właściwemu WKU imienne zestawienie osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata życia..

Burmistrz wyjaśniła: *Zestawienia imiennego osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata życia nie przekazano przez niedopatrzenie. Informacje taką Komendant Wojskowej Komendy Uzupełnień otrzymał po wysłaniu faksu w dniu 7 lutego 2017 roku roczników 1988-1991 w sprawie przesłania zestawienia w/w roczników.*

(dowód: akta kontroli str. 196-199, 127)

4. W stosunku do osób, które nie stawiały się do kwalifikacji wojskowej w określonym terminie i miejscu Burmistrz nie wydawała zarządzeń o przymusowym doprowadzeniu przez Policję. Nie nakładała także grzywny w celu przymuszenia. Burmistrz nie współdziałała w przedmiotowym zakresie z właściwymi organami wojskowymi.

(dowód: akta kontroli str. 134-136)

Zgodnie z art. 32 ust. 10 ustawy, w razie niestawienia się do kwalifikacji wojskowej bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) z urzędu albo na wniosek przewodniczącego powiatowej komisji lekarskiej lub WKU nakłada na osobę podlegającą kwalifikacji wojskowej grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do kwalifikacji wojskowej w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Burmistrz wyjaśniła: *W stosunku do osób, które nie stawily się na kwalifikację wojskową w określonym miejscu i czasie nie wydano zarządzeń w tej sprawie, nie podejmowano również innych działań np. zastosowanie środka przymusu lub nałożenie grzywny na te osoby. Podjęto jedynie działania wyjaśniające zmierzające do ustalenia miejsca ich pobytu i przyczyny nie stawienia się na kwalifikację wojskową. Wyjaśnienia przeprowadzano na podstawie wywiadów z rodziną lub sąsiadami. Ustalono, że osoby, które nie stawily się w oznaczonym miejscu i czasie na kwalifikację wojskową przebywają poza granicami kraju.*

(dowód: akta kontroli str. 218)

Zgodnie z Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 maja 2007 r. (II SA/Wa390/07) przebywanie poza granicami kraju, podjęcie tam pracy i brak możliwości uzyskania dni wolnych na osobiste stawienie się przed Komisją, nie jest usprawiedliwieniem nieobecności na posiedzeniu Komisji do Spraw Służby Wojskowej, stanowi bowiem świadomy wybór strony i jest konsekwencją unikania odpowiedzialności za łamanie prawa. Nie można za „inną niedającą się pokonać przeszkodę” uznać pobytu poza granicami kraju w celach zarobkowych.

5. Burmistrz nie wszczyniała postępowań w sprawie wymeldowania obywatela polskiego z uwagi na długotrwały pobyt za granicą, który opuścił miejsce pobytu stałego lub czasowego i nie dopełnił obowiązku wymeldowania się. W badanym okresie nie było także wniosków od właścicieli lub podmiotów dysponujących tytułem prawnym do lokalu, w którym ww. był zameldowany.

(dowód: akta kontroli str. 134-136)

Zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności¹⁴ organ gminy, o którym mowa w art. 28 ust. 1, wydaje z urzędu lub na wniosek właściciela lub podmiotu wskazanych w art. 28 ust. 2, decyzję w sprawie wymeldowania obywatela polskiego, który opuścił miejsce pobytu stałego albo opuścił miejsce pobytu czasowego przed upływem deklarowanego okresu pobytu i nie dopełnił obowiązku wymeldowania się.

Uprawnienia organów gminy właściwych ze względu na położenie nieruchomości, do podejmowania czynności mających na celu m. in. ustalenie czy niestawiennictwo osoby wzywanej do kwalifikacji wojskowej należy uznać za usprawiedliwione wynikają z przepisów rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wojskowej nakładającej obowiązek ustalenia przyczyn niestawienia się osób do kwalifikacji wojskowej i miejsc ich pobytu.

Burmistrz wyjaśniła, że wobec osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej, z uwagi na długotrwały pobyt za granicą nie wszczynano postępowań w sprawie ich wymeldowania. Z wywiadów przeprowadzonych z rodzinami uzyskano informacje, że osoby te deklarowały chęć stawienia się przed Komisją Lekarską, nie dopełniły tego obowiązku, ponieważ w okresie, w jakim Komisja Lekarska pracowała nie mieli możliwości przyjazdu do kraju. Biorąc powyższe pod uwagę zaniechano podjęcia działań zmierzających do wymeldowania tych osób z miejsca pobytu stałego. Jednocześnie poinformowano rodziny, że w przypadku dalszego niestawienia się na kwalifikację wojskową wszczęte zostanie postępowanie administracyjne z urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 224)

¹⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 722, ze zm.

6. Na liście osób o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej z rocznika 1988-1991 Burmistrz wykazała 4 takie osoby (2 z rocznika 1989 i 2 z rocznika 1991). Osoby te nie zostały wykreślone z rejestru.

(dowód: akta kontroli str. 129, 196-199)

Zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wykreślenie z wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony, o których mowa w ust. 1 pkt 3, następuje po stawieniu się osoby do kwalifikacji wojskowej albo po dniu 31 grudnia roku kalendarzowego, w którym osoba kończy 24 lata.

Burmistrz wyjaśniła: *osoby, które figurowały na listach o nieuregulowanym stosunku do służby wojskowej, a nie ukończyły 24 lata roczniki 1989 – 2 osoby i 1991 – 2 osoby nie wykreślono przez niedopatrzenie.*

(dowód: akta kontroli str. 223)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

3. Finansowanie zadań związanych z rejestracją i kwalifikacją wojskową.

1. Gmina nie otrzymywała w badanym okresie oddzielnych środków dotacji na realizację zadań związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem kwalifikacji wojskowej. Łączne koszty poniesione na te zadania wyniosły według szacunkowych ustaleń Gminy 10.887 zł (5.438 zł w 2015 r. i 5.449 zł w 2016 r.) i pochodziły ze środków własnych gminy (rozdział 75023 kwalifikacji budżetowej). Wydatki obejmowały podróże służbowe krajowe, materiały i wyposażenie, wydatki związane z publikacją obwieszczeń wojewody na terenie Gminy, wynagrodzenie pracowników, którzy wykonują czynności związane ze sporządzaniem rejestru oraz list stawiennictwa, koszty korespondencji, szkoleń pracowników. W badanym okresie w wydatkach Gminy nie wystąpił koszt związany ze zwrotem kosztów przejazdu do miejsca stawienia się na kwalifikację wojskową i powrotu do miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad 3 miesiące.

(dowód: akta kontroli str. 220-222)

Gmina w badanym okresie nie występowała do Wojewody o dotację na realizację zadań związanych z kwalifikacją wojskową. Zadania te są zadaniami zleconymi gminie ustawami i winny być finansowane ze środków budżetu państwa. Zgodnie z zasadami klasyfikacji budżetowej ww. dochody i wydatki ujmuje się w rozdziale 75045.

Zgodnie z art. 32 ust. 9 ustawy w czasie kwalifikacji wojskowej wójt lub burmistrz (prezydent miasta) prowadzi listę stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej, oraz wypłaca świadczenia, o których mowa w art. 52 ust. 2 i 3 ustawy tj. zryczałtowaną rekompensatę za utracone zarobki oraz zwrot kosztów przejazdu do miejsca stawienia się i powrotu do miejsca pobytu stałego/zamieszkania.

Burmistrz wyjaśniła: *Wydatki na finansowanie zadań związanych z kwalifikacją wojskową nie były wyszczególnione i opisane na rachunkach przez pracownika merytorycznego prowadzącego sprawy związane z kwalifikacją wojskową. Gmina Dobrzany nie występowała do Wojewody o przyznanie dotacji na realizację zadań związanych z kwalifikacją wojskową, ponieważ w przepisach nie były wskazane jednoznacznie, że Gmina ma występować o taką dotację.*

(dowód: akta kontroli str. 220)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji na wnioski osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej.

W latach 2014, 2015 i 2016, Burmistrz nie wydawał decyzji o konieczności sprawowania przez osobę podlegającą obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, o której mowa w art. 39a ust. 1 ustawy. Nie wydawał też decyzji o uznaniu żołnierza w czynnej służbie wojskowej albo osoby, której doręczono kartę powołania do tej służby, za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny albo żołnierza samotnego (art. 127 ust. 1 i 2 ustawy).

Do Burmistrza nie wpłynął żaden wniosek żołnierza rezerwy o ustalenie i wypłatę należnego świadczenia rekompensującego w związku z odbytymi ćwiczeniami wojskowymi.

(dowód: akta kontroli str. 223)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie finansowania zadań związanych z rejestracją i kwalifikacją wojskową oraz prowadzenia postępowań i wydania decyzji na wnioski osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski pokontrolne

1. Sporządzanie rejestrów osób objętych rejestracją na potrzeby kwalifikacji wojskowej zgodnie z wymaganiami rozporządzenia ws. rejestracji,
2. Sporządzanie list stawiennictwa osób do kwalifikacji wojskowej zgodnie z obowiązującym wzorem i ujmowania w nich wyłącznie określonych w tym wzorze danych,
3. Przekazywanie wojskowemu komendantowi uzupełnień rejestru osób objętych rejestracją na potrzeby założenia ewidencji wojskowej,
4. Rzetelne prowadzenie wykazu osób o nieuregulowanym stosunku do powszechnego obowiązku obrony,
5. Dokumentowanie przyczyn niestawiania się osób do kwalifikacji wojskowej i miejsca ich pobytu, oraz przekazywanie informacji w tym zakresie przewodniczącemu powiatowej komisji lekarskiej i wojskowemu komendantowi uzupełnień,
6. Prowadzenie aktywnych działań w celu stawienia się osób wezwanych do kwalifikacji wojskowej,
7. Przekazywanie wojskowemu komendantowi uzupełnień imiennego zestawienia osób, które nie stawily się do kwalifikacji wojskowej do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyły 24 lata.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 5 kwietnia 2017 r.

Kontroler
Wiesław Kaszak
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
podpis